

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 431/2025 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om skrivningen i regeringsprogrammet om föräldraalienation

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 431/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Vesa Kallio /cent m.fl.:

Vilka åtgärder har regeringen vidtagit eller kommer att vidta när det gäller dessa skrivningar i regeringsprogrammet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I spørgsmålet hänvisas till följande skrivningar i regeringsprogrammet: ”Utdragna vårdnadstvisiter och föräldraalienation ska förebyggas och barnets bästa tryggas genom att medling främjas i vårdnadskonflikter.” och ”Tillgodoseendet av barnets rättigheter ska främjas inom alla samhällssektorer. Möjligheten att stärka barnets ställning i svåra skilsmässor och rättsprocesser utreds. Barnets rätt till båda sina föräldrar främjas genom att boförälderns skyldighet att medverka till umgängesförälderns umgängesrätt stärks och genom att förebygga så kallad föräldraalienation.”

De aktuella skrivningarna i regeringsprogrammet genomförs genom åtgärd 12 som ingår i den senaste genomförandeplanen för den nationella barnstrategin och som lyder: en utredning om krävande skilsmässosituationer samt om servicesystemet utarbetas. Utredningen publicerades den 6 mars 2025. Utredningen innehåller en sammanställning av hur olika social- och hälsovårdstjänster och andra myndighetsåtgärder och domstolsavgöranden fungerar i situationer där föräldrarna bor åtskilda och där det finns utmaningar. Utredargruppen har tagit fram totalt 31 förslag på åtgärder som kan förbättra systemet (tjänster och beslutsfattande) och regleringen. I utredningen konstateras att flera förslag kräver ytterligare arbete, inklusive en mer detaljerad bedömning av behovet av en reform av lagstiftningen.

Vissa av de föreslagna åtgärderna håller redan på att genomföras. Till exempel lagen som reglerar arbetet vid rättspsykologiska/rättspsykiatriska enheter för barn och unga (s.k. Barnahus) håller på att reformeras, och i denna beredning har man beaktat arbetsgruppens förslag om hörande av barnet samt om utbildningsmässigt och konsultativt stöd till andra som arbetar med barn. Den nationella åtgärdsplanen En barndom utan våld för åren 2026–2033 har också publicerats,

och i denna plan ingår utredningsgruppens ovillkorliga åtgärd om utredning av lagstiftning om barnfridsbrott.

I samband med reformen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) år 2019 gjordes många ändringar i syfte att förebygga föräldraalienation och främja barnets umgängesrätt. Institutet för kriminologi och rättspolitik utreder för närvarande effekterna av lagändringarna i en uppföljningsstudie som blir klar i juni 2026. Behandlingen av ärenden som gäller vårdnad om barn och umgängesrätt är också ett av utvecklingsområdena inom rättsskipningen i den så kallade Arbetsgruppen för rättsväsendet som har tillsatts av justitieministeriet för en mandatperiod som löper ut den 31 december 2027.

Helsingfors 19.12.2025

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen